

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра германської філології

КУРСОВА РОБОТА

Спеціальність 035 «Філологія»
Спеціалізація 035.41 «Германські мови та літератури (переклад включно)» перша – англійська.

Літні табори як альтернативна форма навчання іноземної мови

Допущено до захисту «__» _____ 2020 р.

Зав. каф. германської філології ___ канд. філол. наук, проф. Кобякова І. К.

Виконала:
студ. групи ПР-61
Кучерявенко Вероніка Андріївна

Науковий керівник:
канд. філол. наук, доц.
Ємельянова Олена Валеріанівна

Суми 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	5
1.1 Роль іноземної мови в освітньому просторі	5
1.2 Альтернативні форми навчання іноземної мови	8
РОЗДІЛ 2 ЛІТНІ ТАБОРИ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНА ФОРМА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	14
2.1 Роль літніх таборів для навчання іноземної мови	14
2.2 Особливості викладання іноземної мови в літньому таборі	16
ВИСНОВКИ	21
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	23
ДОДАТКИ	26

ВСТУП

В останні роки, через соціально-політичні та економічні перетворення у всіх сферах нашого суспільства, статус іноземної мови як шкільного предмета змінився. Розширення міжнародних відносин, входження нашої держави до світової спільноти зробили іноземну мову справді затребуваною для держави, суспільства та особистості.

Іноземна мова стала засобом спілкування, взаєморозуміння та взаємодії людей, знайомства з різними національними культурами та важливим засобом розвитку інтелектуальних здібностей учнів.

У літньому мовному таборі учні вдосконалюють свої знання, вміння та навички, переконуються у практичному значенні іноземної мови в організації спілкування, набутті додаткової інформації, проводять вільний час з користю.

Теми кожного дня готують дітей до участі в спілкуванні у різних заходах мовою, яку вони вивчають. Різноманітні теми літнього табору доповнюють та поглиблюють матеріали уроків, сприяють їх більш міцному засвоєнню, забезпечують зв'язок із життям учнів на основі їхнього досвіду.

Особливістю програми літнього табору є широке використання ігрових технологій для навчання іноземної мови. Кожне заняття – це урок спілкування, щоб учні якомога швидше відчули результат своїх зусиль. Для створення комунікативної атмосфери на уроці важливу роль відіграє підтримка високої активності кожної дитини. Програма лінгвістичного табору пропонує унікальні методи занурення в іноземну мову, інтерактивні ігри та психотренінг.

Актуальність роботи визначається необхідністю більш глибокого вивчення альтернативних форм навчання іноземної мови, а саме в літніх таборах. У ХХ столітті на тлі розвитку нових напрямів дослідження **мовленнєвої** діяльності, вивчення іноземних мов в літніх таборах почали широко популяризуватись.

Аналіз літератури засвідчив, що проблемою вивчення літніх таборів, як альтернативної форми навчання іноземної мови займалися, як вітчизняні так і зарубіжні вчені, такі як: Добра О. Й., Калінін В. О., Клід І. М., Коваленко О., Лаппо В. В., Литвин С. В., Ніколаєва С. Ю., Пенішкевич Д. І., Пометун О., Пироженко Л., Редько В., Denison D., Crystal D.

Метою бакалаврської роботи є особливості викладання іноземної мови в літньому таборі.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

1. Описати роль іноземної мови в освітньому просторі.
2. Розглянути альтернативні форми навчання іноземної мови.
3. Охарактеризувати роль літніх таборів для навчання іноземної мови.
4. Проаналізувати особливості викладання іноземної мови в літньому таборі.

Об'єктом дослідження є альтернативні форми навчання іноземної мови.

Предметом роботи є літні табори як альтернативна форма навчання іноземної мови.

Методи дослідження. У дослідженні були використані методи узагальнення, порівняння та систематизації психолого-педагогічних, лінгвістичних та методичних досліджень.

Теоретична значущість полягає у систематизації теоретичних передумов вивчення альтернативних форм навчання іноземної мови.

Практичне значення роботи полягає в тому, що її результати можуть бути використані в розробці лекційних та практичних курсів з англійської мови та методики викладання іноземних мов.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

1.1 Роль іноземної мови в освітньому просторі

Поняття «іноземна мова» як шкільний предмет виникло у другій половині XVIII століття внаслідок збільшення кількості наукових публікацій національними мовами та втрати латинської мови статусу освітньої. З цього часу мови вивчалися з практичними завданнями, пов'язаними з необхідністю вміти читати мовами різних народів [23, с. 205].

Специфічні особливості предмета «іноземна мова» полягають насамперед у галузі постановки цілей. Відмінність від інших навчальних дисциплін полягає в тому, що більшість дисциплін спрямовані на засвоєння наукових знань про різні явища, закони, що регулюють ці явища, тоді як іноземна мова як предмет не має наукових знань про мову і особливо про науку про мову [20, с. 5].

Загальноосвітні цілі викладання іноземної мови реалізуються безпосередньо в процесі досягнення комунікативної мети, тоді як комунікативна мета навчання рідної мови – вдосконалення навичок усного мовлення та навчання письма та читання, а також оволодіння умінням точно вибирати засоби передачі інформації.

Існують й інші спроби висвітлити специфічне в початковій дисципліні «іноземна мова». Так, наприклад, як у психології викладання іноземних мов, так і в методиці викладання предмету, зазначається, що на відміну від інших навчальних предметів іноземна мова є і метою, і засобом навчання. Більш того, як специфічні особливості предмету «іноземна мова» також виділяються такі його якості, як «безпредметність», «нескінченність» та «неоднорідність» [4].

Так, І. А. Зимня пише [14, с. 23], що «безпредметність» іноземної мови пов'язана з тим, що її оволодіння не дає людині безпосереднього знання дійсності. Безпредметність, на її думку, пов'язана з тим, що, вивчаючи мову, людина не може знати лише словниковий запас, не знаючи граматики і т. д. У свою чергу, «неоднорідність» пояснюється зверненням цього предмету як до «мовної системи», так і до «мовних здібностей» тощо.

Таким чином, «іноземна мова» як шкільний предмет характеризується такими ознаками [4]:

- міждисциплінарність;
- багаторівневність;
- поліфункціональність.

Іноземна мова є найважливішим елементом культури носія мови даної мови та засобом її передачі іншими; іноземна мова допомагає формувати цілісну картину світу школярів [25, с. 93]. Володіння іноземною мовою підвищує рівень гуманітарної освіти школярів, сприяє формуванню особистості та соціальній адаптації до умов постійно мінливого багатокультурного, багатомовного світу.

Крім того, іноземна мова розширює мовний кругозір учнів, сприяє формуванню культури спілкування, сприяє загальному мовленнєвому розвитку учнів. Це показує взаємодію всіх мовних навчальних предметів, які сприяють формуванню основ філологічної освіти школярів.

Зауважимо, що Соловова Е. Н. виділяє такі основні цілі викладання іноземної мови в школі [12, с. 34]:

- формування та розвиток комунікативної культури школярів, що включає: формування та розвиток мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентності, необхідної та достатньої для спілкування; навчання нормам міжкультурного спілкування; розвиток культури розмовного та писемного мовлення в умовах офіційного та неофіційного спілкування;
- соціокультурний розвиток учнів, тобто спільне вивчення рідної мови та рідної культури та іноземної мови та культур інших народів,

розвиток здатності учнів представляти свою країну та культуру в умовах іншомовного міжкультурного спілкування;

— ознайомлення учнів зі стратегіями самостереження за їх комунікативним розвитком під час переходу від одного рівня навчання у школі до іншого, що дозволить їм ставити та досягати власних завдань при вивченні іноземної мови;

— формування у школярів поваги до інших культур і народів, готовності до ділового співробітництва та взаємодії, спільного вирішення загальнолюдських проблем;

— розвиток самоосвітнього потенціалу школярів у вивченні інших іноземних мов і різноманіття сучасного багатомовного і полікультурного світу;

— розвиток інтелектуальних і творчих здібностей учнів в процесі вивчення мов і культур.

Визначимо цілі навчання іноземної мови для кожного ступеню курсу, кожен з яких має свої особливості [12, с. 65].

На початковому ступені навчання іноземної мови (1-4 класи) велике значення має створення психологічних і дидактичних умов для розвитку в учнів молодших класів бажання вивчати іноземну мову, стимулювання потреб у відкритті світу зарубіжних однолітків і використання іноземної мови для цих цілей; формування елементарних основ етики міжособистісного спілкування як на рідній, так і на іноземних мовах.

При вивченні іноземної мови у середній школі (5-9 класи) основна увага приділяється послідовному та систематичному розвитку всіх складових комунікативної компетентності учнів у процесі оволодіння різними стратегіями читання, аудіювання, говоріння та письма.

На завершальному етапі навчання іноземної мови у старшій школі (10-11 класи) навчання повинно сприяти розвитку іншомовної комунікативної компетенції, забезпечуючи використання іноземної мови у ситуаціях офіційного та неофіційного спілкування у навчальній, соціальній,

культурній, адміністративній та професійній сфері комунікативної взаємодії. При цьому увага приділяється розвитку культури усного і писемного мовлення, поглибленню культурних знань про спосіб і стилі життя в країнах вивчених мов. Завдання та зміст іншомовної навчальної комунікації між старшокласниками різняться залежно від профілю школи та розширюються завдяки міждисциплінарній участі іноземної мови у вивченні інших предметів.

Слід також зазначити, що розвиваючі та виховні цілі притаманні кожному етапу курсу, які спрямовані на формування та розвиток здатності до особистого та професійного самовизначення учнів, їх соціальної адаптації; формування активної життєвої позиції як громадянина і патріота, а також суб'єкта міжкультурної взаємодії; розвиток таких особистісних якостей, як культура спілкування, здатність працювати у групі, у тому числі в процесі міжкультурного спілкування; розвиток здатності та готовності старшокласників до самостійного вивчення іноземної мови, до подальшої самоосвіти в різних галузях знань; набуття досвіду в творчій діяльності та дослідженнях [24, с. 421].

Таким чином, можемо зробити висновок про те, що предмет «іноземна мова» має спільні цілі для всього курсу в цілому і цілі, які характерні для кожного ступеню навчання іноземної мови. Крім мети формування та розвитку мовної і мовленнєвої компетентності предмет «іноземна мова» має величезний виховний і освітній потенціал, який можна реалізовувати різними шляхами.

1.2 Альтернативні форми навчання іноземної мови

У методичній літературі традиційно виділяють три альтернативні форми навчальної діяльності: індивідуальну, групову та масову [15, с. 43].

Масові форми навчальної діяльності не мають чіткої організаційної структури. Сюди входять такі заходи, як вечори художньої самодіяльності,

фестивалі, змагання, карнавали, тематичні вечори тощо. Ці заходи проводяться епізодично.

Кожна група цих форм передбачає конкретні види діяльності. Конкурсні заходи – змагання, гра, олімпіада, вікторина та інші. Засоби масової інформації – настінна газета, оголошення, інформаційний бюлетень, усний журнал, дайджест, виставкова вікторина тощо. Події культурного характеру – вечірне святкування, присвячене народним традиціям рідної країни чи країни, мова якої вивчається; вечірня зустріч з цікавими людьми; вечірня хроніка у зв'язку зі значними подіями. Політичні події – форум, фестиваль, прес-конференція, ярмарок солідарності, телеконференція та інші.

Групова форма навчальних заходів має чітку організаційну структуру та відносно постійний склад учасників, об'єднаних спільними інтересами. До цієї форми належать різні гуртки: розмовний, драматичний, перекладацький, позакласне читання тощо. Деякі методисти рекомендують організовувати розмовні для учнів усіх класів та літературний переклад чи уроки з країнознавства для учнів старших класів. Позитивно зарекомендували себе об'єднані гуртки, де поєднуються різні види діяльності, наприклад, вивчення пісень та підготовка п'єс, позакласне читання та перегляд фільмів з подальшим обговоренням. Ці заняття зазвичай проводяться регулярно.

Індивідуальна робота проводиться з окремими учнями, які готують повідомлення чи звіт про країну, мова якої вивчається, про знаменні дати та події, видатних людей, вивчають вірші, пісні, уривки літературних творів іноземною мовою, готують наочні посібники, складати настінні газети, альбоми, стенди тощо. Індивідуальну роботу можна проводити постійно або зрідка [19, с. 30].

В останні роки з'явилося безліч нових альтернативних методів навчання іноземним мовам. Зауважимо, що основними є:

1. Community language learning / Counseling learning (метод «громади», метод «радника»). Метод «громади» (метод «радника») був створений американським психологом Ч. Курраном. В основі методу лежить

гуманістичний підхід до навчання і психологічна теорія «радника», сутність якої полягає в тому, що люди потребують допомоги психолога-радника в будь-якому вигляді громадської діяльності людини, в тому числі в освіті. «Радник» покликаний надавати допомогу, консультувати і всіляко підтримувати своїх «клієнтів» – учнів в процесі навчання.

Основним прийомом навчання є переклад з рідної мови на іноземну. Процес навчання побудований таким чином: учні навколо столу обличчям один до одного, обговорюють тему бесіди, спілкуються на іноземній мові. Викладач лише спостерігає з боку і підказує еквіваленти на іноземній мові. Недоліком даного методу є відсутність програм і конкретного плану навчання, що перешкоджає широкому розповсюдженню даного методу в загальноосвітній школі [5, с. 45].

2. Сугестопедичний метод. Інтенсивний метод навчання іноземним мовам, розроблений і практично реалізований в 60-их р. ХХ ст. у Болгарії вченим-психіатром Г. Лозановим. Відмінною рисою цього методу є розкриття резервів пам'яті за рахунок спеціально організованих занять, підвищення інтелектуальної активності учнів, використання навіювання і релаксації. Основними засобами активізації резервних можливостей людини, за Г. Лозановим виступають: авторитет (головну роль в процесі навчання відіграє особистість викладача); інфантилізація (в групі створюються сприятливі умови для навчання та засвоєння нового матеріалу, використовуються рольові ігри, музика); двоплановість (вчитель і учні використовують жести, міміку, щоб вплинути на співрозмовника, привернути до себе оточуючих); інтонація, ритм (текстовий матеріал подається учителем в певному ритмі в супроводі спеціально підібраної музики. Музика і ритм повинні сприяти розслабленню і більш ефективному сприйняттю матеріалу [8, с. 5].

3. The silent way (метод тихого навчання). Автор методу – К. Гаттеню. Суть методу полягає в тому, що ініціатива на уроках іноземної мови виходить від учнів, а вчитель повинен говорити найменше. Навчання в тиші,

на протигагу повторення і відтворення за вчителем, стає прийомом, який сприяє розумовій діяльності та зосередження учнів. Застосування даного методу має певні рамки, так як передбачає високу вмотивованість і зацікавленість учнів, що не завжди можливо в загальноосвітній середній школі [9, с. 21].

4. Total physical response (метод опори на фізичні дії). Метод розроблений психологом Дж. Ашер і заснований на біхевіоризмі і гуманістичному напрямку в навчанні. Даний метод широко використовується під час навчання дошкільнят. Прихильники даного методу вважають, що при його застосуванні вчитель не стільки навчає, скільки показує використання мовного матеріалу, стимулює розумову діяльність учнів, і просто дозволяє їм вести себе вільно, що знімає стрес, пов'язаний з вивченням нової мови. Але в основному це відноситься до дошкільнят і молодших школярів. З іншими віковими групами використання цього підходу може бути проблематичним. Підлітки часто соромляться, відмовляються виконувати команди. Для дорослих вивчення мови – це серйозний процес, і використання різних рухливих і ігрових елементів на занятті може бути недоречним [11, с. 5].

5. Метод навчання мови за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчанні іноземних мов допомагає інтенсифікувати та індивідуалізувати навчання, сприяє підвищенню інтересу до предмета і вмотивованості. Перші граматичні та лексичні вправи в комп'ютерних програмах з'явилися в 60-70 роки ХХ ст. На сьогоднішній день інформаційно-комунікаційні технології стали невід'ємною складовою вивчення мови.

Наприклад: навчальні мультимедійні презентації, розроблені в програмі MS PowerPoint зручні як для вчителя, так і для учнів. Презентації дозволяють комплексно і доступно викладати матеріал, забезпечують ефективність сприйняття і запам'ятовування нового навчального матеріалу; навчальні програми на CD-ROM розвивають слух і розмовну практику учнів. Навчальні Інтернет-ресурси формують і розвивають: аспекти іншомовної

комунікативної компетенції у всьому різноманітті її компонентів (лінгвістичному, соціолінгвістичному, соціокультурному, стратегічному, дискурсивному, навчально-пізнавальному); комунікативно-когнітивні вміння пошуку, відбору, узагальнення, класифікації, аналізу і синтезу отриманої інформації; вміння використовувати ресурси Інтернету для самоосвіти з метою знайомства із культурно-історичною спадщиною різних країн і народів.

В англomовній літературі виділяються п'ять видів навчальних інтернет-ресурсів: Hotlist (список по темі) – список сайтів з текстовими матеріалами по темі, що вивчається. Treasure hunt (полювання за скарбами) – крім посилань на різні сайти по темі, що вивчається, також містить і питання за змістом кожного сайту. За допомогою цих питань вчитель направляє пошуково-пізнавальну діяльність учнів. У кінці учням задається одне більш загальне питання на цілісне розуміння теми. Subject sampler – також містить посилання на текстові та мультимедійні матеріали мережі Інтернет, але після вивчення кожної теми учень повинен відповісти на поставлені питання і бути готовими до обговорення дискусійних тем. Учням потрібно ознайомитися з матеріалом, а також висловити і аргументувати свою думку. Webquest (інтернет-проект) – найскладніший тип навчальних Інтернет-ресурсів. Це план організації проектної діяльності учнів по якій-небудь темі з використанням ресурсів мережі Інтернет. Він включає в себе всі компоненти зазначених вище матеріалів і передбачає проведення проекту за участю всіх учнів [17, с. 135].

6. Consciousness-raising approach (свідомо-орієнтований метод). Цей метод базується на усвідомленні форми мовного явища – лексичного та граматичного – і спирається на дані контрастивної лінгвістики та індуктивному способі оволодіння мовою. Цей підхід розроблявся стосовно навчання граматиці: оволодіння граматичними навичками розглядалося як поступове усвідомлення форми [18, с. 192].

7. Task based learning (метод комунікативних завдань). Метод комунікативних завдань є вирішенням цілої низки комунікативних завдань, запропонованих учителем. Вирішуючи ці завдання, спілкуючись один з одним, учні виконують мовні дії, намагаючись знайти вірні шляхи вирішення поставленої комунікативної задачі. Завдяки цьому відбувається занурення в мовне середовище і учні починають спілкуватися на іноземній мові з практичною метою. Даний метод особливо ефективний при груповому навчанні. Однак, необхідно уточнити, що даний метод знаходиться на стадії розробки, що дозволяє вносити зміни і уточнення з метою поліпшення процесу навчання [19, с. 29].

Зазначимо, що на сьогоднішній день існує величезний вибір методик та форм навчання іноземної мови. Кожен має як переваги, так і недоліки. Головне завдання викладача іноземної мови – зуміти вибрати відповідний метод для свого контингенту учнів. Викладач повинен враховувати наступне: учень повинен відчувати себе комфортно і вільно, бути вмотивованим на вивчення і використання іноземної мови; учень повинен виступати ініціатором, бути активним учасником навчального процесу; учень повинен усвідомлювати, що вивчення іноземної мови в більшій мірі залежить від нього самого, від його інтересів; викладачеві необхідно стимулювати мовні, когнітивні і творчі здібності учня; повинні передбачатися різні форми роботи в класі (індивідуальна, групова), що стимулюють активність, самостійність і творчість учнів [16, с. 45].

У наш час, вивчення іноземної мови повинно мати безперервний характер, тому зараз поширеними є англomовні літні табори, де учні можуть підтримувати та розвивати свій рівень англійської мови. Тож, у практичній частині нашого дослідження нами буде проаналізована роль літніх таборів для навчання іноземної мови.

РОЗДІЛ 2

ЛІТНІ ТАБОРИ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНА ФОРМА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

2.1 Роль літніх таборів для навчання іноземної мови

Сьогодні потреба у вивченні англійської мови є очевидним і незаперечним фактом, який визнають батьки, вчителі та діти, адже сучасне спілкування вимагає володіння іноземною мовою; міжнародні можливості навчання, які відкриті для дітей, також вимагають знання англійської мови.

Згідно з державним освітнім стандартом іноземних мов основної середньої школи, на уроках іноземної мови необхідно розвивати комунікативну компетентність учнів – здатність учнів спілкуватися у іншомовному середовищі, знайомлячи учнів з культурою, традиціями та реаліями країни досліджуваної мови в рамках тем, сфер та ситуацій спілкування, що відповідають досвіду, інтересам, психологічній характеристиці учнів на різних етапах [1, с. 12].

Як ми зазначали у пункті 1.2 існує величезна кількість варіантів, де можна вивчити мову: факультативи, навчальні групи, індивідуальні та групові заняття в лінгвістичних центрах, мовні табори.

Так як метою нашого дослідження є саме літні табори, розглянемо їх детальніше. Основна діяльність літніх мовних таборів – вивчення іноземної мови та максимальне занурення в мовне середовище у невимушеній для дитини атмосфері [2]. У таборі мета – не навчити граматично та фонетично використовувати англійську мову за 10 днів, а все робиться для того, щоб допомогти дітям позбутися мовного бар'єру та набути практичних мовних навичок. Дітям не надаються навчально-методичні комплекси (підручники, робочі зошити), до яких вони звикли в школах. Усі заняття розроблені грайливо, за допомогою роздаткових матеріалів, наочної підтримки у вигляді

малюнків, різних карток, іграшок, роздруків, інтерактивних презентацій та відеоматеріалів.

Творчий характер завдань, що пропонуються під час різних ігор, конкурсів та змагань, сприяє кращому запам'ятовуванню та засвоєнню різних граматичних явищ, розширенню лексичного запасу, розвитку монологічного та діалогічного мовлення. Крім того, участь у театральних виставах формує в учнів стійкий інтерес як до самого предмету, так і до культурних традицій та звичаїв країни мови, що вивчається [21, с. 56].

Зазначимо, що для учнів важливу роль відіграє розвиток соціокультурної компетентності, яка особливо необхідна для підліткового віку. Психологічно цей вік надзвичайно суперечливий. Для підліткового віку характерне бажання самостверджуватися, виражати себе найнесподіванішим чином, привертати увагу будь-якою ціною. Зростання свідомості та самосвідомості породжує посилене прагнення до незалежності, що часто виявляється у підвищеній критичності до інших людей. Цей вік особливо сприятливий для педагогічного стимулювання та розвитку самосвідомості, самоосвіти. Підлітковий вік відрізняється здатністю до творчої уяви та фантазії, акуратністю та глибиною розумової діяльності, підвищеним інтересом до улюблених предметів. Поряд із визнанням окремих авторитетів для нього, підліток щоразу прагне висловити своє критичне судження, показати своє позитивне чи негативне ставлення до того, що відбувається [6, с. 56].

При вивченні іноземної мови необхідно мати не лише мовну грамотність, а й культурну обізнаність. Мовний табір є оптимальною формою розвитку комунікативної компетентності, адже надає можливість розширити комунікативні вміння учнів в усній (говоріння і розуміння на слух) і письмовій (читання і письмо) формах спілкування, стимулювати інтерес учнів до вивчення предмета, сприяти всебічному розвитку особистості, формувати у дітей потребу в удосконаленні своїх знань, самостійної роботи над мовою, максимально використовувати здібності дітей

в оволодінні мовою, розширити зону творчих можливостей дітей; розвивати кругозір дітей через знайомство зі звичаями і традиціями країн мови, що вивчається в активній формі; організувати активне, пізнавальне дозвілля для дітей під час канікул [13, с. 7].

Отже, мовні табори створені для того, щоб заохотити учнів до застосування практичних знань з мов, отриманих протягом навчального року. У літніх таборах діти будуть використовувати вміння спілкуватися іноземними мовами та застосовувати свої знання в різних формах діяльності: ігрові та концертні програми, спортивні конкурси, театральні постановки тощо, а також це можливість для дітей розкрити свої таланти і набути досвіду розмовляти іноземною мовою. Більше того, знання учнів не будуть оцінюватися як у школі, він сприйматиме навчання як гру.

2.2 Особливості викладання іноземної мови в літньому таборі

Навчання іноземної мови здійснюється не тільки через урочні, а й через позаурочні форми діяльності. Літній мовний табір – це одна з позаурочних канікулярних форм.

Як приклад, представимо проект літнього табору «British Holidays», який є додатковим засобом підвищення інтересу дітей до вивчення англійської мови. Проект передбачає занурення в мовне середовище. Для роботи в таборі запрошуються носії мови. Проект спрямований на застосування отриманих знань у нестандартній обстановці, пропонується додатковий матеріал, який дозволяє поглибити і розширити знання з предмету.

Актуальність розробки і створення даного проекту зумовлена потребами учнів у додатковому мовному матеріалі і можливістю застосування отриманих знань на практиці через процес комунікації і виступів різного характеру.

Мета проекту – підвищення іншомовної комунікативної компетентності та мотивації учнів до вивчення англійської мови в умовах спілкування з носіями мови [3].

Завдання проекту [10, с. 56]:

- розвиток психічних здібностей дітей до спілкування англійською мовою, розвиток емоційної сфери шляхом занурення в мовне середовище;
- розвиток творчих здібностей дітей через залучення їх до театральної діяльності;
- придбання лінгвокраїнознавчих знань на стику двох культур України та Великобританії;
- виховання особистості дитини через засвоєння загальнолюдських цінностей: любові до своєї країни, толерантності, поваги один до одного, вміння співпрацювати в різновіковому колективі;
- вдосконалення вмінь і навичок аудіювання, говоріння, читання, письма в процесі безпосереднього спілкування з носіями мови, в процесі виконання різноманітних видів творчої діяльності;
- зміцнення фізичного здоров'я дітей.

Ефективність проекту визначається його організацією з позиції системно-діяльнісного підходу: різноманітності видів діяльності в процесі занять; включення дітей в проектування діяльності і підготовки власного продукту; цікавого змісту, що виходить за рамки основної програми навчання англійської мови на даному віковому етапі; занурення в освітнє середовище при системній організації діяльності [22, с. 87].

Основні форми занять – гра, драматизація дитячих творів, конкурс, свято, концерт, заняття-подорож, спортивні змагання. Проектна діяльність передбачає створення проекту, індивідуально або в малих групах. Заняття передбачають знайомство з автентичним матеріалом (робота над фонетичними, лексичними, граматичними особливостями), відпрацювання читання (декламації, співу), розучування матеріалу, використання матеріалу для міні-проектів, виступів [7, с. 23].

У результаті роботи створюється атмосфера довіри, діти стають впевненіші в собі, навчаються працювати в команді, терпимо ставитися один до одного, формується почуття взаємодопомоги і відповідальності за свої знання, ситуація успіху спонукає дитину до подальшої діяльності. Ефективність проекту підвищується за рахунок занурення в мовне середовище, спілкування відбувається англійською мовою.

Зауважимо, що даний проект розрахований на учнів 4-5-го класів. Кількість учнів: дві групи по 10-15 чоловік. Термін реалізації: до 20 днів.

Зміст мовної зміни включає в себе три проекти.

1. Проект British theatre – це заняття акторською майстерністю і репетиції театральних постановок (керівник проекту носій мови або якщо його немає, то керівниками виступають самі вчителі).

2. Проект Great Britain присвячений країнознавчим бесідам, заходам, іграм, змаганням і різним конкурсам.

3. Проект Summer Christmas заснований на матеріалі англійських свят і включає в себе знайомство з традиціями, піснями, прислів'ями, віршами, створення реквізитів свята, листівок, створення проекту до кожного свята і виступ перед дитячою аудиторією або розігрування сценок по матеріалам традиційних англійських творів.

Представимо планування роботи в літньому мовному таборі.

Ігри на знайомство і згуртування різновікового колективу. Оформлення куточка табору: наш день, наші правила, ми різні (наші імена, переваги, захоплення).

Ігри на знайомство, тренувальні вправи для акторів. Англія (географічне положення, міста). День народження. Свято літніх іменинників.

Ігри, етюди. Англія (символи, традиції, легенди). Календар британських свят.

Знайомство з лексикою. Тренувальні вправи. Англія. Спортивна година: улюблені види спорту англійців.

Оформлення карти Великобританії.

Шотландія (географічне положення, природа, міста). Великдень. Знайомство зі святом (традиції, персонажі).

Розподіл ролей. Шотландія (символи). Пошук пасхальних яєць. Біг «яйце в ложці».

Репетиція міні-сцен. Шотландія (традиції, легенди). Травневий день. Знайомство зі святом.

Репетиція міні-сцен. Шотландія. Ігри горців, командні змагання: метання «колоди», перетягування каната та ін. Вибори Травневої Королеви (конкурс для дівчаток).

Репетиція міні-сцен. Розучування пісень. Ірландія (географічне положення, природа, міста). День Яблука (традиції, персонажі).

Репетиція міні-сцен, розучування пісень, танців. Ірландія (символи, традиції, легенди). Командний конкурс «Природа».

Репетиція вистави. Виготовлення реквізиту. Ірландія. Знайомство з ірландськими танцями, розучування танцю. Хеллоуїн. Знайомство зі святом (традиції, персонажі). Виготовлення та презентація монстрів з пластикових стаканів.

Репетиція вистави. Уельс (географічне положення, природа, міста). Представлення команд, ігри «Привид», «Полювання на відьом», «Ігри монстрів».

Репетиція вистави. Уельс (традиції, символи, легенди). Різдво. Знайомство зі святом (традиції, персонажі). Виготовлення різдвяних листівок.

Генеральна репетиція. Уельс. Ігри Уельсу, командні змагання: «пошук драконів», «збирання овець», народні ігри. Костюмоване свято «Моє Різдво».

Прем'єра вистав. Підсумковий тест. Вікторина «Британські свята».

«Гастролі» театральних колективів. Спільний проект з сусідньої школою (показ своїх вистав, перегляд вистави сусідів, спільні ігри).

Церемонія закриття. Підбиття підсумків. Рефлексивні листи «Мій англійський табір». Нагородження кращих учасників. Вручення пам'ятних подарунків.

Результатом діяльності над проектом «Британський театр» є прем'єра двох вистав, де кожен артист отримує сертифікат учасника програми Oxford World Theatre.

Для оцінки ефективності роботи в рамках проекту «Великобританія» проводиться тестування, і кожен школяр отримує сертифікат учасника проекту з підсумковими балами. Знайомлячись з британськими святами і беручи участь в різноманітних конкурсних заходах, діти отримують грамоти за різні досягнення. Так формується індивідуальне портфоліо учня.

Закінчення проекту «British Holidays» передбачає церемонію нагородження. На заключному святі присутні батьки учнів, вчителі, гості.

Протягом всього часу в літньому таборі ведеться фото-і відеозйомка. У кінці проекту кожен його учасник отримує диск з фотографіями і фільмом про життя в таборі.

ВИСНОВКИ

У бакалаврській роботі здійснено теоретичне обґрунтування та аналіз літнього табору як альтернативної форми навчання іноземної мови.

Нами було визначено, що загальноосвітні цілі викладання іноземної мови реалізуються безпосередньо в процесі досягнення комунікативної мети, тоді як комунікативна мета навчання рідної мови – вдосконалення навичок усного мовлення та навчання письма та читання, а також оволодіння умінням точно вибрати засоби передачі інформації.

Аналіз теоретичних джерел показав, що виділяють такі основні цілі викладання іноземної мови в школі: формування та розвиток комунікативної культури школярів, що включає: формування та розвиток мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентності, необхідної та достатньої для спілкування; навчання нормам міжкультурного спілкування; розвиток культури розмовного та писемного мовлення в умовах офіційного та неофіційного спілкування; соціокультурний розвиток учнів, тобто спільне вивчення рідної мови та рідної культури та іноземної мови та культур інших народів, розвиток здатності учнів представляти свою країну та культуру в умовах іншомовного міжкультурного спілкування; ознайомлення учнів зі стратегіями самопостереження за їх комунікативним розвитком під час переходу від одного рівня навчання у школі до іншого, що дозволить їм ставити та досягати власних завдань при вивченні іноземної мови; формування у школярів поваги до інших культур і народів, готовності до ділового співробітництва та взаємодії, спільного вирішення загальнолюдських проблем; розвиток самоосвітнього потенціалу школярів у вивченні інших іноземних мов і різноманіття сучасного багатомовного і полікультурного світу; розвиток інтелектуальних і творчих здібностей учнів в процесі вивчення мов і культур.

Вивчення іноземної мови повинно мати безперервний характер, тому зараз поширеними є англomовні літні табори, де учні можуть підтримувати та розвивати свій рівень англійської мови.

У таборі мета – не навчити граматично та фонетично використовувати англійську мову за 10 днів, а все робиться для того, щоб допомогти дітям позбутися мовного бар'єру та набути практичних мовних навичок. Дітям не надаються навчально-методичні комплекси (підручники, робочі зошити), до яких вони звикли в школах. Усі заняття розроблені грайливо, за допомогою роздаткових матеріалів, наочної підтримки у вигляді малюнків, різних карток, іграшок, роздруківок, інтерактивних презентацій та відеоматеріалів.

Творчий характер завдань, що пропонуються під час різних ігор, конкурсів та змагань, сприяє кращому запам'ятовуванню та засвоєнню різних граматичних явищ, розширенню лексичного запасу, розвитку монологічного та діалогічного мовлення. Крім того, участь у театральних виставах формує в учнів стійкий інтерес як до самого предмету, так і до культурних традицій та звичаїв країни мови, що вивчається.

Отже, мовні табори створені для того, щоб заохотити учнів до застосування практичних знань з мов, отриманих протягом навчального року. У літніх таборах діти будуть використовувати вміння спілкуватися іноземними мовами та застосовувати свої знання в різних формах діяльності: ігрові та концертні програми, спортивні конкурси, театральні постановки тощо, а також це можливість для дітей розкрити свої таланти і набути досвіду розмовляти іноземною мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Добра О. Й. Роль позакласної роботи у здійсненні комунікативних цілей оволодіння англійською мовою / О. Й. Добра // Іноземні мови. – 2008. – №2. – С. 12-13.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. – Київ: Ленвіт, 2003. – 373 с.
3. Закон України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/annot/375-17>
4. Закон України «Про освіту» – [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.mon.gov.ua
5. Інноваційні технології навчання від А до Я / упор. В. Волкова. – Київ: Шкільний світ, 2011. – 96 с.
6. Калінін В. О. Організація та проведення літніх мовних таборів як одна з умов успішного оволодіння іноземною мовою : Навчально-методичний посібник / В. О. Калінін, Л. В. Калініна, Н. В. Горобченко, В. О. Папіжук. – Житомир : Полісся, 2016. – 272 с.
7. Клід І. М. Цікаве й корисне дозвілля. Організація літнього відпочинку: [посібник] / І. М. Клід, М. В. Женчук. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2011. – 64 с.
8. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти / О. Коваленко // Іноземні мови в навчальних закладах. – Педагогічна преса, 2003. – С. 4-10.
9. Комунікативні методи та матеріал для викладання англійської мови; перекл. з англ. мови та адаптація Л. В. Биркун. – Oxford Univ. Press, 2001. – С. 20-48.
10. Лаппо В. В. Методика виховної роботи в літніх оздоровчих таборах: навч. посіб. / В.В. Лаппо, Держ. вищ. навч. закл. «Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника». – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – 299 с.

11. Литвин С. В. Система вправ для навчання писемного спілкування учнів старших класів середньої загальноосвітньої школи / С. В. Литвин // Іноземні мови. – 2001. – № 1. – С. 4-9.
12. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ./ під ред. С. Ю. Ніколаєвої. – Київ: Ленвіт, 2013. – 590 с.
13. Національна програма вивчення популяризації іноземних мов/ Speak Global – Go Global, 2015. – 12 с.
14. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-ге, випр. і перероб. / Кол. авторів під керів. С.Ю. Ніколаєвої. – Київ: Ленвіт, 2002. –328 с.
15. Організація літнього відпочинку молодших школярів / упоряд. О. Кондратюк. – Київ: Редакції загальнопедагогічних газет, 2005. – 128 с.
16. Пенішкевич Д. І. Методика організації табірної зміни: навч.-метод. посібник / Д. І. Пенішкевич; Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2004. – 159 с.
17. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. Пометун, Л. Пироженко. – Київ, 2002.
18. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пироженко. – Київ: А.С.К., 2005.
19. Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови / В. Редько // Рідна школа. – 2011. – № 8-9. – С. 28-36.
20. Савченко О. Я. Ключові компетентності – інноваційний результат шкільної освіти / О.Я. Савченко // Рідна школа.– 2011. – № 8–9. – С. 4–8.
21. Солова В. М. Педагогіка літнього оздоровчого табору: навч.-метод. посіб. / В. М. Солова – Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2009. – 188 с.
22. Холковська І. Л. Організація дозвілля дітей у літньому таборі : ігри, конкурси, розваги / І. Л. Холковська – Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця : ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2012. – 224 с.

23. Хоменко О. Роль англійської мови в умовах глобалізації / О. Хоменко // Вища школа. Гуманізація навчального процесу : збірник наукових праць. – 2013. – Вип. LXI. – С. 203–217.
24. Crystal D. English Worldwide / D. Crystal, R. Hogg, D. Denison // A History of the English Language. – Cambridge : CUP, 2006. – P. 420–439.
25. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language / D. Crystal – 2nd edition. – Cambridge : CUP, 2003. – 506 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Клас: 5

Тема уроку: The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Мета уроку: систематизувати та узагальнити знання учнів по темі "The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland"

Цілі:

Практична (головна) – формування вміння монологічного мовлення, вдосконалення комунікативних умінь;

допоміжні: закріпити лексичний та граматичний матеріал з теми.

Виховна: виховувати такі риси характеру як чуйність, доброзичливість.

Розвиваюча: розвивати логічне мислення, мовну догадку, пам'ять учнів, розвиток соціокультурної компетенції – збільшення обсягу знань про специфіку країни, що вивчається, а саме історію та визначні пам'ятки столиці Великобританії – Лондона.

Освітня: розширити світогляд учнів та їх знання про культуру мови.

Форма уроку: урок-змагання.

Обладнання: карта Британських островів, ілюстрації пам'яток Лондона, роздатковий матеріал.

Хід уроку

Етап. Мета. Прийом	Зміст роботи
<p><u>Початок уроку</u></p> <p>Етап 1. Організаційний момент</p> <p>Мета. Залучити учнів до роботи</p> <p>Прийом. Привітання та бесіда з класом.</p>	<p>T. Good afternoon, children! How are you?</p> <p>P 1. (Fine, good. Thank you.)</p> <p>T. Well. I am very glad that all of you are fine.</p>
<p>Етап 2. Введення в іншомовну атмосферу.</p>	<p>T. I think that all people like to travel. And you are not an exception. What places have you already visited?</p>
<p><u>Основна частина уроку</u></p> <p>Етап 3. Оголошення теми та мети уроку</p> <p>Мета. Створити в учнів установу на</p>	<p>T. Today we will travel to one of the English-speaking countries. But which one?</p> <p>It's a country which looks like an island. It's not very big, but it's very beautiful. It's the country with red double-deckers and black taxis. There are a lot of places</p>

сприймання матеріалу

Етап 4. Презентація вчителем ключових інформаційних моментів.

Прийом: Активне слухання.

of interest. What country is this?

T. Look at the blackboard. Today you'll learn some new information, key facts about the UK.

FACT FILE: The UK

FUN FACTS:

- The UK flag is called the 'Union Jack'.
- The UK is the only country in the world with four national football teams.

Some British people say that they are from Great Britain. Other British people say they are from the UK. Some say they are from England, Scotland, Wales or Northern Ireland. What do you know about these different places?

England, Scotland and Wales are on an island in the north-west of Europe called Great Britain. Great Britain together with Northern Ireland is called the United Kingdom, or UK.

England is the largest part of the UK. Its name comes from people called the Angles, who came from Germany 1500 years ago. About 53 million people live in England and the capital city is London.

Scotland is in the north of Britain. Over 5 million people live in Scotland. The highest mountain in the UK is in Scotland. It is called Ben Nevis and is 1,345 metres tall. The capital city of Scotland is Edinburgh but the largest city is Glasgow.

Wales is in the west of Britain. About 3 million people live there and about 20 per cent of them speak Welsh. Welsh is one of the oldest languages in Europe. The Welsh flag has a picture of a dragon! The capital of Wales is Cardiff.

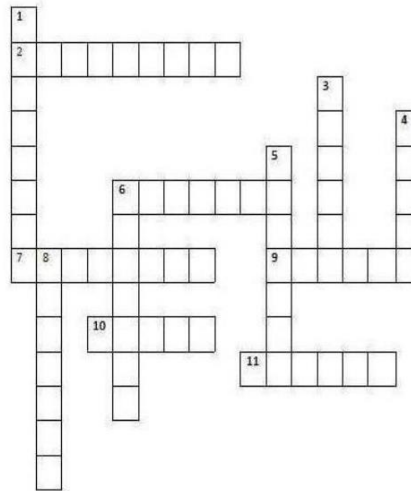
Northern Ireland is a part of Ireland, an island west of Britain. Nearly 2 million people live there. The Giant's Causeway is a popular tourist attraction. There are huge rocks made by lava from a volcano, but an old story says that a giant built it! The capital of Northern Ireland is Belfast.

Етап 5. Ігри для підтримки та розвитку країнознавчих знань.

Прийом. Робота в командах

T. So now you need to join in two groups. Every group will get a card with a crossword. Each group will get points for true answers.

Great Britain

Across: 2. The capital of Scotland; 6. One of the largest Islands of the British Isles; 7. One of the 3 parts of Great Britain ; 9. The largest city of Great Britain ; 10. One of the 3 parts of Great Britain; 11. One of the symbols of Great Britain .

Down: 1. The highest mountain in Great Britain ; 3. The longest river in Great Britain 4. Officially head of all the branches of government in Great Britain 5. Official language is spoken in Great Britain ; 6. The capital of Northern Ireland; 8 The capital of Wales.

T. The next task is to answer the questions at high speed. If you don't know or don't remember the answer, you should say "Go on!", because your time is limited.

1. How many parts does the UK consist of? (*four*)
2. What is the national costume of Scotland? (*The kilt*)
3. When do the British celebrate Christmas? (*On the 25th of December*)
4. What is the Traditional Christmas meal in Britain? (*Roast turkey and pudding*)
5. What is the best and driest season in Britain? (*Spring*)
6. What is the double-decker? (*a bus that has two storeys*)
7. What birds live in the Tower of London? (*Ravens*)
8. What is there in the centre of Trafalgar Square? (*Nelson's Column*)
9. What is Big Ben? (*The clock on the Houses of Parliament*)
10. The most popular sport in England? (*football*)

T. You have to name places of interest in London. Any member of the team can add something if they want.

SIGHTS OF LONDON

T. Now, imagine the situation that you are London's guides. You should make an excursion for another team. Then we will vote for the best guide. I will give you the map of London.

Заключна частина
уроку
Етап 6. Підсумки
роботи, оцінювання
учнів. Домашнє
завдання.

T. Thanks a lot to everyone for taking an active part in our competition. For the next time in groups you should prepare funny information about any part of the UK.